

MLDT stratégiai és szakmapolitikai terve (2018-2020)

A Magyar Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság egy tudományos-szakmai szervezet melynek feladatai:

- *Elősegíteni a tagok tudományos és szakmai tevékenységét a laboratóriumi diagnosztika különböző területein.*
- *Elősegíteni a tagok szakmai képzettségének javítását, alkotómunkájuk kibontakozását.*
- *Előmozdítani a társaság szakterületén országos szintű társadalmi, etikai, tudományos és oktatási feladatok megoldását.*
- *Érvényesíteni tagjai szakmai-, erkölcsi- és anyagi érdekeit, a közérdekkel összhangban.*

A fenti elvek alapján az MLDT stratégiai céljaiként az elkövetkezendő 3 évre az alábbiakat tűzzük ki:

1. Az MLDT és labordiagnosztikai munka szervezése terén

1.1 Országos labortérkép létrehozása

A korábbi MLDT elnöki periódusom alatt (2009-2011) meghirdetett Stratégiai Terv eredményezte azt, hogy egy országos laborvizsgálati regiszter jött létre, amely a speciális vizsgálatok elérhetőségét tartalmazta: *Kappelmayer J, Antal C, Bereczky Z. Accessibility of special clinical laboratory tests in Hungary. Orvosi Hetilap 2011;152(51):2056-2062.* Ezt az adatbázist 2016 novemberében aktualizáltuk. A laboratóriumi vizsgálatok elérhetőségének további fejlesztésére az elkövetkezendő elnöki ciklus alatt létrehozunk egy országos labordiagnosztikai térképet, amelyen megjelenítésre kerülne a laboratóriumok elhelyezkedése, azok progresszivitási szintenkénti besorolása, illetve működésükkel kapcsolatos információk (napközbeni laboratórium vagy ügyeleti ellátást is adó, a laborvezető személye, stb.) melyhez egy online laborkérdőívet szerkesztünk a hazai diagnosztikai laboratóriumok számára.

Tervezett határidő: 2019 december

1.2 Laborakkreditációhoz szükséges adatbázis kialakítása

A fenti kérdőív kitöltése egy másik célt is szolgál majd: a NAH által létrehozott Szakmai Tanácsadó Testülettel, valamint az MLDT Akkreditációs Bizottságával karöltve a II-es és III-as progresszivitási szintű laboratóriumokban egy olyan akkreditáció előtti részletes, teljes körű felmérés készítése fog megtörténni, ami mentén tisztábban látjuk mikor, hol, mire van szükség a laboratóriumok

akkreditációjának szervezéséhez.

Tervezett határidő: 2018 december

1.3 Egységes leletformátum kialakítása

Egy irodalmi áttekintés alapján és jórészt az európai diagnosztikai laboratóriumokban dolgozó magyar laborszakorvosokkal karöltve felmérjük, hogy mennyire homogén Európában a laboratóriumi leletformátum és az egységes megjelenés érdekében lépéseket teszünk, hogy a hazai laboratóriumi leletek formája összhangban legyen a lehető legtöbb fejlett nyugat-európai laborlelet formátummal. Ennek érdekében személyes kapcsolatfelvétel révén az alábbi országok laborleletformátumait fogjuk tanulmányozni: Ausztria, Németország, Belgium, Svédország.

Tervezett határidő: 2019 június

1.4 Interpretatív leletkiadás minőségbiztosítása

Az MLDT Extraanalitikai Munkacsoportja a közelmúltban elkészítette a preanalitikai folyamatok minőségbiztosítása című értékes és hasznos dokumentumot. Ezen munkacsoport szakértőinek bevonásával ki fogjuk alakítani a posztanalitikai fázis egyik lényeges elemének - az interpretatív leletírásnak - minőségbiztosítását. A szóvegesen leírt laboratóriumi szakvélemény megfogalmazása számos területen elengedhetetlen és bizonyos laboratóriumi diagnosztikai vizsgálatoknál a numerikus adatok egy része nem is kell, hogy megadásra kerüljön, a klinikus a laboratóriumi szóveges lelet állásfoglalása alapján kap képet a diagnózisról.

Tervezett határidő: 2020 június

1.5 Speciális laboratóriumi vizsgálatok ellátási kötelezettségi körének specifikálása

Egyre jelentősebb probléma, hogy a magas szaktudás és műszerigényes laboratóriumi diagnosztikai vizsgálatok (pl. speciális hematológiai vagy immunológiai vizsgálatok, dinamikus endokrin tesztek, áramlási citometria, citogenetika-FISH, stb.) elvégeztetése nem lehetséges, mert a magasabb besorolású laboratóriumok a TVK-ra hivatkozva nem végzik el ezen vizsgálatokat. Mivel jelenleg a hazai laboratóriumokban a TVK-túlteljesítés általában 4x-es, ezért ez a hozzáállás bár sajnálatos, de érthető. Az egészségügyi vezető szerveinek (Államtitkárság) bevonásával el kívánjuk érni, hogy tisztázódjon az adott egészségügyi intézmény

esetén a progresszív laboratóriumi vizsgálatokra vonatkozó kötelező ellátási viszonyrendszer.

Tervezett határidő: 2019 június

2. A tudományos-szakmai munka területén

2.1 *Kommunikáció a lakosság felé*

A hazai lakosság az internet adatbázisai alapján tud leginkább tájékozódni a laboratóriumi diagnosztikai vizsgálati eredmények értékelésének kérdéskörében. Ezen témakörben ma szinte minden internetes böngészőn az első megjelenő oldal a www.laborlelet.hu, amely weboldal magyar nyelvű látogatottsága egészen kiemelkedő és meghaladja nálunk jóval nagyobb országok hasonló weblapjainak látogatottságát. Még jelentősebb az a tény, hogy az olvasói kérdések mennyisége sokszorosára emelkedett a 2017 végén elindult új formátum megjelenése után. Az MLDT 2018-2020. közötti időszakára a társaság "Labtestonline munkacsoport"-jával közösen egy olyan 10-15 főből álló állandó szakértői csapatot kíván létrehozni, amely a lakosság felé ezen egyre jelentősebb volumenű konzultatív igényt ki tudja elégíteni szakszerű válaszokkal és rövid válaszadási idővel.

Tervezett határidő: 2018 június

2.2 *Kommunikáció a laborszakma felé*

Az MLDT honlapja az elmúlt években teljesen megújult és ma az egyik legjobban szerkesztett hazai tudományos társasági honlap lett. Az MLDT már évek óta azon 8-10 európai ország közé tartozik, amelynek közös szakmai-tudományos folyóirata a *Clinical Chemistry and Laboratory Medicine (CCLM)*. Ez az igen magasan jegyzett nemzetközi folyóirat (impakt faktor érték: 3,4) biztosít helyet már évek óta az MLDT kongresszusi absztraktjainak is és ez a folyóirat minden MLDT-tag számára jelszóvédelemmel elérhető az MLDT honlapon keresztül. A másik angol nyelvű folyóirat a negyedévenként megjelenő *eJIFCC*, amelynek közleményei szintén ingyenesen letölthetők az MLDT honlapról. A 2018-2020 periódus során egyre nagyobb réteget kívánunk bevonni ezen tudományos folyóiratok közleményírói körébe, amelyre minden reményünk megvan, hiszen a megelőző években is - döntően pécsi, budapesti és debreceni – Laboratóriumi Medicina Intézetekből számos publikáció jelent már meg ezekben a tudományos folyóiratokban. Ezzel egyidejűleg támogatni kívánjuk

magyar nyelvű közlemények írását a 160 éve folyamatosan megjelenő és általánosan olvasott *Orvosi Hetilap* számára, amely ma már - scientometriai paraméterei alapján - nemzetközileg elismert tudományos lap.

Tervezett határidő: folyamatos

2.3 Irányelvek, protokollok felülvizsgálata

A hazai egészségügyi ellátás strukturális problémái és a szociális tényezők gyakran felülírják az ésszerű kivizsgálási algoritmusokat, ezért át kell tekinteni, a jelenleg az MLDT-ben lévő 5 db irányelv és 3 db protokoll esetében, hogy ezek milyen szinten kerülnek betartásra. Amíg ez az adat nem áll rendelkezésre, addig új laboratóriumi protokollok kidolgozása nem javasolt. Az MLDT és az Orvosi Laboratóriumi Tagozat, szakértői révén folyamatosan részt vesz a klinikai szakmák által írt protokollok véleményezésében is. Az elmúlt évek ezen munkája alapján számos elavult laboratóriumi aspektust sikerült kiiktatni ezen klinikai protokollokból.

Tervezett határidő: 2019 december

2.4 MOLSZE-vel való együttműködés

A Magyar Orvosi Laboratóriumi Szakdolgozók Egyesülete (MOLSZE) a hazai orvosdiagnosztikai szakdolgozók szakmai szervezete, amely jelentős részt vállal a szakdolgozói továbbképzésben. Az MLDT az elmúlt években is folyamatosan segítette a MOLSZE munkáját. Az elkövetkezendő 3 éves periódusban szakmailag támogatni kívánjuk egy megfelelő honlap kialakításával. Ma az MLDT és MOLSZE honlapja lehetőségeiben és információtartalmában jelentősen különbözik. Az MLDT és a MOLSZE vezetősége együttesen fogja kialakítani a MOLSZE új honlapját és meghatározni annak arculatát.

Tervezett határidő: 2018 december

2.5 Együttműködés a Magyar Patológiai Társasággal

Az MLDT stratégiai célja, hogy a 2018-2020 közötti periódusban szorosabbra fűzi szakmai kapcsolatait a Magyar Patológiai Társasággal. A két szakma kapcsolatának egyik alapja, hogy a graduális orvostudományban több egyetemen, ugyanazon preklinikai éven kerül oktatásra a patológia és a laboratóriumi diagnosztika (klinikai biokémia, klinikai kémia).

Tervezett határidő: folyamatos

2.6 Együtműködés a Klinikai Mikrobiológiai Társasággal

Szeretnénk elérni, hogy a laborszakma specifikus protokollok fejlesztése terén olyan témakörökben mint pl. mintavétel, mintaszállítás és mintakezelés, mérések visszavezethetősége, módszervalidálás, belső- és külső minőségellenőrzés megfelelőségeinek kritériumai, stb. közösen kerüljenek kidolgozásra a mikrobiológusokkal.

Tervezett határidő: folyamatos

2.7 Cselekvési terv a molekuláris diagnosztika területén

A molekuláris diagnosztikai vizsgálatok 4 szakmai kollégium kompetenciájába tartoznak, melyek a labor szakma mellett az alábbiak: a Patológiai Szakmai Kollégium, a Genetikai Szakmai Kollégium és Orvosi Mikrobiológiai Szakmai Kollégium.

A korábbi MLDT elnöki periódusom során célul tűztük ki, hogy csak olyan diagnosztikai egység végezhesen molekuláris diagnosztikai vizsgálatokat, ahol adott, másodlagos szakképesítéssel (molekuláris genetikai diagnosztika) rendelkező kolléga dolgozik. A korábban leírt kérdőív segítségével és a két előzőekben említett in vitro diagnosztikai tudományos társasággal együtt fel kívánjuk mérni, hogy milyen szinten teljesül ez a feltétel. Ugyancsak meg kívánjuk határozni a molekuláris diagnosztikai tesztek közül kötelező belső- és külső minőségbiztosítás kritériumait.

Tervezett határidő: 2019 június

2.8 Együtműködés a diagnosztikai iparral

A diagnosztikai cégek az elmúlt évtizedekben kiemelkedő partnerei voltak az MLDT-nek. Ez nem kizárólag finansziális támogatást jelentett, hanem számos esetben kiemelkedő szakmai segítséget és továbbképzést. Az MLDT 2018-2020. közötti időszakára kiemelt feladata a társaság anyagi stabilitásának megteremtése. Erre a célra ki kívánjuk terjeszteni a már 2017-ben elindult Mecénás Programot, amelyekben a diagnosztikai cégek támogatást bizonyos tudományos-szakmai céllal adják a Társaságnak, amelynek célja az MLDT számára a továbbképzés és természetesen a szponzoráló cégek számára az adott termékterületre vonatkozó forgalomnövekedés. Ezen program reményeink szerint hozzájárul majd az MLDT stabil gazdálkodásának

megalapozásához. A társaság bevételeinek növelését célozzuk meg azzal is, hogy az elkövetkező 3 évben megpróbáljuk az MLDT honlap hirdetési felületeit értékesíteni.

Tervezett határidő: folyamatos.

3. A szakmai képzés és továbbképzés területén

3.1 A posztgraduális tanfolyamok tematikájának és a kurzus időpontok összehangolása

A posztgraduális képzés a laborszakmában dolgozók számára az utóbbi években, évtizedekben több fontos átalakuláson ment át. Több mint egy évtizede megvalósult a nem egészségügyi diplomával rendelkező laboros kollégák számára a szakképesítés megszerzésének lehetősége. Ezen klinikai biokémikus szakképesítéssel jelenleg már több tucat kolléga rendelkezik. A laborszakorvosokhoz és szakgyógyszerészekhez hasonlóan 5 évenként szakmai kreditpontokat kell, hogy szerezzenek. A kreditpontok szerzésének egyik lehetősége az egyetemek és kórházak által szervezett 3-5 napos szakmai továbbképző tanfolyamokon való részvétel. A tanfolyamok szakmai és időbeli összehangolása négy orvostudományi egyetem az MLDT együttműködésében fog megvalósulni a tagság igényeinek figyelembevételével.

Tervezett határidő: folyamatos

3.2 Analitikus képzés kimeneti követése, analitikus kompetenciák definiálása

A laboratóriumi szakma számára több mint egy évtizede komoly szakmai utánpótlást jelentett az orvosdiagnosztikai laboratóriumi analitikus (ODLA) szak elindítása. Az utóbbi években az ODLA képzés kiegészült az orvosi kutató laboratóriumi analitikus (OKLA) szakiránnyal. Jelenleg a képzés kivitelezését jelentősen bonyolítja, hogy a képalkotó diagnosztikai szakmában elindult radiográfus képzés és a laboratóriumi analitikus képzés közös törzsszel indul, mint orvosi és laboratóriumi képalkotó diagnosztikai analitikus (OLKDA). Bár az MLDT mindig is támogatta, hogy a képalkotó diagnosztikáról a laboratóriumi analitikus képzés (OKLA és ODLA) leváljon és alakuljon át a képzés 6 vagy 7 félévessé, de ez számos adminisztratív akadály miatt évek óta és jelenleg is irreális. Ugyanakkor nagyon fontos lenne a végzett analitikusok pályakövetése, hogy képet kapjunk arról, hogy milyen munkaterületeken helyezkedtek el, illetve annak képviselete, továbbá, hogy végzettségüknek megfelelő munkát tudjanak végezni és ennek megfelelő bérezést is

kapnak. Javasoljuk, hogy készüljön egy kompetencia lista végzett analitikusok számára.

Tervezett határidő: 2018 december

3.3 Asszisztensképzés és szakasszisztensképzés támogatása

Az analitikus végzettségű munkatársak nem fogják tudni biztosítani a laboratóriumi diagnosztikai szakdolgozói létszámának szakmai utánpótlását. Az analitikus levelező képzés befejeződött, a nappali tagozatos hallgatók – ha az egészségügyben is maradnak – a szakdolgozói vezérkart jelenthetik csupán, de nem a derékhadat. Hazánkban jelenleg a laboratóriumi asszisztensképzés meglehetősen diverz. Ismert azonban mindannyiunk számára, hogy a magasan kvalifikált laboratóriumi szakszemélyzet tevékenysége felértékelődik. A zömében OKJ jellegű képzések szakmai színvonala sokszor kívánivalókat hagy maga után. 2015 óta a Miskolci Egyetem (illetve kisebb hallgatói létszámmal a Pécsi Egyetem) Egészségügyi Kara vállalta fel az akadémiai keretek között működő asszisztens/szakasszisztens képzés curriculumának összeállítását, engedélyeztetését és jelenleg immár a 2. induló évfolyammal a lebonyolítását. A képzés felsőoktatási szakképzésként zajlik, melynek során a hallgatók felvételi pontok alapján kerülnek a rendszerbe. A képzési idő 4 x fél év, melynek utolsó fél éve 2x3 hét szakmai gyakorlat. Tekintettel arra, hogy a képzés a bolognai rendszer része, így – szemben az OKJ képzésekkel – fentről nyitott, tehát elvégzését követően lehetőség van az analitikus, majd a további lépcsőkbe bekapcsolódni. A képzést vezető oktatók és az MLDT vezetősége törekedni fog a megfelelő toborzási stratégia kidolgozására, és az eredmények disszeminálására.

Tervezett határidő: folyamatos